

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0409/2007

24.10.2007

RAPORT

Kaubandus ja kliimamuutus
(2007/2003(INI))

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon

Raportöör: Alain Lipietz

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	12
KESKKONNA-, RAHVATERVISE- JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS	16
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	20
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	24

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kaubanduse ja kliimamuutuse kohta (2007/2003(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) kolme töörühma 2007. aastal avaldatud raporteid „Kliimamuutuse leevendamine”, „Mõjud, kohandumine ja haavatavus” ning „Reaalteaduslik alus”;
- võttes arvesse oma 23. mai 2007. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu kaubandusabi kohta¹;
- võttes arvesse 8. ja 9. märtsi 2007. aasta Euroopa Ülemkogu järeldusi²;
- võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ülemaailmse kliimamuutuse piiramine 2 Celsiuse kraadiga – edasine tegevuskäik aastaks 2020 ja järgnevateks aastateks” (KOM(2007)0002);
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et lisada lennutegevus ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (KOM(2006)0818);
- võttes arvesse Sir Nicholas Sterni poolt 30. oktoobril 2006. aastal esitletud ülevaadet kliimamuutuse majandustegurite kohta;
- võttes arvesse OECD 11. ja 12. septembri 2007. aasta aruannet teemal „Biokütused: kas ravi on halvem kui haigus” (SG/SD/RT(2007)3);
- võttes arvesse IPCC III töörühma kaasesimehe Bert Metz ja Euroopa Parlamendi poolt määratud ekspertide ettekandeid 27. juuni 2007. aasta kuulamisel;
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2006. aasta resolutsiooni komisjoni aastaaruande kohta Euroopa Parlamendile ühenduse vastu suunatud dumpingu- ja subsiidiumidevastaste ning kaitsemeetmete rakendamise kohta kolmandate riikide poolt (2004)³;
- võttes arvesse oma resolutsioone kahepoolse kaubanduse ja investorsuhete kohta, täpsemalt 13. oktoobri 2005. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina vaheliste kaubandussuhete väljavaadete kohta⁴ ning 28. septembri 2006. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu majandus- ja kaubandussuhete kohta Indiaga⁵;
- võttes arvesse oma 4. juuli 2006. aasta resolutsiooni lennunduse mõju vähendamise kohta

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0203.

² 7224/1/07 REV1.

³ ELT C 313 E, 20.12.2006, lk 276.

⁴ ELT C 233 E, 28.9.2006, lk 103.

⁵ ELT C 306 E, 15.12.2006, lk 400.

kliimamuutustele¹;

- võttes arvesse oma 16. novembri 2005. aasta resolutsiooni „Kuidas võita lahing globaalse kliimamuutuse vastu?“²;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ning keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamusi (A6-0409/2007),
- A. arvestades, et kliimamuutuse majanduslik ja keskkonnavalne mõju on omandamas rahutuks tegevaid mõõtmeid ja EL, kes on juba võtnud poliitilise liidrirolli selles valdkonnas, peaks oma jõupingutusi mitmekordistama;
- B. arvestades, et hinnangute kohaselt ei tagaks ülemaailmne heitkoguste vähendamine alates 2015. aastast koos arenenud riikides 2020. aastaks 25–40% võrra vähendamise eesmärgi saavutamist, mille kohaselt temperatuur ei tohiks tõusta industrialiseerimise ajajärguga võrreldes rohkem kui 2 °C;
- C. arvestades, et globaalse soojenemise vähendamine tasemele 2 °C vähendaks, kuid ei kõrvaldaks tõsiseid tagajärgi põllumajandusele, ilmastikule, rändele ja bioloogilisele mitmekesisusele;
- D. arvestades, et viimastel aastakümnetel on ülemaailmne kaubandus kasvanud üle kahe korra kiiremini kui maailmamajanduse kogutoodang;
- E. arvestades, et kuigi meretranspordi maht (tonnkilomeetrites) on 40 korda suurem kui õhustranspordil, toodab see üksnes kaks korda rohkem kasvuhoonegaase, samas kui veoautode kasvuhoonegaaside heitkogus ühe tonnkilomeetri kohta on neli korda suurem kui rongidel;
- F. arvestades, et ülemaailmse kaubanduse jaoks on oluline vabadus valida kasutatav transpordivahend;
- G. arvestades, et viivitamata tuleb arendada tootmis-, tarbimis- ja kaubandusstruktuure, mis leevendavad kliimamuutusi ja nende mõju majandusele ning suurendavad üldist heaolu;
- H. arvestades, et energiatõhusus, säästev transpordikorraldus ja lühemad vahemaad tootjate ning tootjate ja tarbijate vahel on elemendid, mis tuleb lisada ELi mis tahes kaubanduspoliitikasse, mis puudutab kliimamuutuse küsimust;
- I. arvestades, et säästva arengu edendamine peaks jätkuvalt olema ELi kaubanduspoliitika peamine eesmärk, kaasa arvatud püüde tagada, et see kiirendab üleminekut väheste süsinikdioksiidiheitmetega majandusele;
- J. arvestades, et tarbijad peaksid saama parima võimaliku teabe oma ostude põhjustatud

¹ ELT C 303 E, 13.12.2006, lk 119.

² ELT C 280 E, 18.11.2006, lk 120.

kasvuhoonegaaside heitkoguse kohta;

- K. arvestades, et hinnad peavad sisaldama selliste üldkasutatavate varade maksumust, nagu stabiilne kliima;
- L. arvestades, et 2007. aasta detsembris Bali saarel toimuv ÜRO kliimamuutuse konverents (COP 13) peaks käivitama läbirääkimised, et saavutada globaalne ja ulatuslik Kyoto-järgne kokkulepe (mis hõlmab ajavahemikku alates 1. jaanuarist 2013), mis sisaldab siduvaid kasvuhoonegaaside heitkoguste eesmärke;
- M. arvestades, et pikaajaline eesmärk peaks olema tagada 2050. aastaks inimese kohta arvutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste lähenemine rahvusvahelisel tasandil;
- N. arvestades, et Kyoto protokolliga ratifitseerinud riikide konkurentsivõime ei ole kahjustunud (välja arvatud tsemendisektori märkimisväärne erand) ja nad on tõusnud juhtpositsioonile maailmas, kus kasvuhoonegaaside heitkoguseid võidakse reguleerida;
- O. arvestades, et see ei pruugi jätkuda Kyoto-järgsel perioodil, kui mõned riigid – teiste hulgas eelkõige USA, Austraalia, Hiina ja India – ei järgi eesmärki +2 °C, moonutades seega konkurentsi ettevõtjate kasuks, kes lähevad üle reguleerimata asukohtadesse ning suurendavad kasvuhoonegaaside heitkoguseid tootmises ja transpordis;
- P. arvestades, et meetmeid kliimamuutusega võitlemiseks tuleks võtta laial rindel ja kui selles tahetakse edu saavutada, nõuab see maailma kõigi peamiste osaliste koondumist – sõltuvalt nende vastavast arengutasemest – kaubanduspoliitika seisukohtade suunas, mis ühilduvad selle eesmärgiga,

Konsensusest tegutsemiseni

1. tervitab laiapõhjalist teaduslikku ja poliitilist konsensust kliimamuutuse tõsiduse osas; nõuab tungivalt ambitsioonika ülemaailmse Kyoto-järgse kokkuleppe sõlmimist – kooskõlas IPCC III töörühma stsenaariumiga – vajaduse kohta seada temperatuuri tõusu piiriks 2 °C ja teha vastavad kohandused muudes kaubandust, tsiviillennundust ja intellektuaalomandit käsitlevates rahvusvahelistes lepingutes; on seisukohal, et 2012. aasta järgne raamistik peaks võimaldama erinevate riikide osalemist vastavalt nende riigis valitsevatele tingimustele lühiajalise, mitmeetapilise lähenemise kaudu ja et keskpikas perspektiivis tuleks heitkoguseid eraldada inimeste arvu alusel – esmalt arenenud riikidele, kuid lõpuks kõikidele riikidele; kutsub nõukogu ja komisjoni üles tegema tööd 2012. aasta järgse raamistiku suhtes konsensuse loomise suunas, laiendades osalust, et kaasata praegu Kyoto protokolliga mitteliitunud võtmetähtsusega osapooled, eriti USA ja Austraalia, ja teha koostööd üksikute riikide ja ettevõtjatega valitsustepoolse kohustuse võtmise puudumisel;
2. on seisukohal, et EL ja tema liikmesriigid peavad püüdma rangelt kohaldada Kyoto protokolliga jõustamismehhanismi menetlust, kui see jõustub, tagamaks et riigid, kes ei ole eesmärke heaks kiitnud või ei täida neid, ei saa ebaõiglast eelist; on seisukohal, et kui mõni riik ületab oma lubatud heitkogust esimesel kohustuste perioodil, tuleks talt nõuda vahe tasatagemist teisel kohustuste perioodil, millele lisanduks karistusena 30%-ne mahaarvamine lubatud kogusest;

3. tunneb rahulolu puhta arengu mehhanismi üle Kyoto protokollis, mis on motivatsiooniks investeerimisele arengumaadesse, mis vähendavad süsinikdioksiidi heitkoguseid, kuid märgib, et see ei ole veel piisav investeerimismallide märkimisväärseks muutmiseks nendes sektorites, millel on suurim mõju kliimamuutusele – nagu elektrienergia tootmine, transport ja tööstuslik energiakasutus; on seisukohal, et selle parandamiseks peaks EL võtma juhtrolli arenenud maailmas, suurendades saadavalolevaid ressursse Ülemaailmse Keskkonnanfondi kaudu;
4. on seisukohal, et praegune majandusmudel, millega kaasneb pidev tarbimise, tootmise ja kaubanduse maksimeerimine, pole jätkusuutlik, kuna selle tulemuseks on lõputult kasvav nõudlus ressursside ja transpordi järele ning jäätmete ja heitmete koguse suurenemine, mis ohustab praegu asetleidvate kliimamuutuste ohjeldamise väljavaateid;
5. on seisukohal, et kasvavat kaubandust tuleks vaadelda positiivse tegurina majanduskasvu ja kodanike heaolu jaoks, kui kliimamuutusega seotud probleemid on arvesse võetud; väljendab muret, et kaubanduse kasvanud maht annab olulise panuse kliimamuutusse, ja on seisukohal, et kaubanduspoliitika peab seetõttu pakkuma osa probleemi lahendusest; rõhutab, et – võttes arvesse kasvavat konsensust kliimamuutusega võitlemise hädavajalikkuse suhtes – peab EL järjest rohkem rakendama kaubandus- ja investeerimispoliitikat, mis loovad majanduslikke stiimuleid kliimamuutuse poliitika eesmärkide järgimiseks; rõhutab, et ELil võib olla vaja kasutada neid eeskirju, et luua majanduslikke tegureid, mis pärsvivad kliimavaenulikkude tegevust; siiski ei tohi seda kasutada vabandusena proteksionistliku poliitika pärast arengumaade suhtes;
6. avaldab kahetsust, et praegune kaubandussüsteem põhjustab ülemaailmset tööjaotust, mille aluseks on transpordi – mis ei kanna omaenda keskkonnakulusid – suur osakaal homogeensete toodete puhul, mida saaks sama lihtsalt kohapeal toota;
7. juhib tähelepanu sellele, et kuigi kaubandus võib aidata oluliselt kaasa majanduslikule arengule ja inimeste jõukusele, langeb samal ajal kaubavahetusel ja toorainekaubandusel toimida võimaldava transpordisektori (peamiselt maanteetranspordi) arvele üks kolmandik ülemaailmsest kasvahoonegaaside heitkogusest; on seisukohal, et tingimata tuleb rakendada meetmeid keskkonnasäästlikumatele transpordiliikidele (nagu raudtee- ja veetransport) üleminekuks ning kaubaveost tingitud kasvahoonegaaside heitkoguste vähendamiseks;
8. on seisukohal, et EL omab globaalse kaubanduspartnerina head positsiooni aitamaks kaasa ülemaailmsele muutusele tootmis- ja transpordimallides; on seisukohal, et ettenägelik Euroopa oleks konkurentsivõimelisemas olukorras, kui rangemad eeskirjad võetakse vastu kogu maailmas;
9. tuletab meelde, et kaubanduselt halduslike tõkete kõrvaldamist ja kliimamuutusega võitlemise meetmeid saab ellu viia üksnes võimalikult laia rahvusvahelise koostöö kaudu, mis on ka mõlemas neist valdkondadest juhtrolli mängiva ELi põhihuvides, eriti Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks;

Mitmeoolsuse saavutamine võitluses kliimamuutuse vastu

10. rõhutab tugeva koostöö vajadust ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP), kliimamuutuste

konventsiooni ja WTO vahel ning palub komisjonil töötada välja kõnealust eesmärki toetav algatus; nõuab kiiret edasiliikumist WTO keskkonnakaupade ja -teenuste mõiste ajakohastamisel, eelkõige praegustel Doha vooru läbirääkimistel, et saavutada kokkulepe „rohelistelt kaupadelt ja teenustelt” tariifsete ja mittetariifsete tõkete kaotamise osas; kutsub komisjoni üles looma konsensust mitmepoolse keskkonnakokkuleppe sekretariaatidele vaatejastaatuse andmise osas kõikidel WTO kohtumistel, mis on olulised mitmepoolse keskkonnakokkuleppe küsimuste seisukohast; rõhutab, et kestav lahendus peab sisaldama tugevat poliitilist sõnumit, mis austab asjakohast tööjaotust WTO ja mitmepoolse keskkonnakokkuleppe režiimide vahel põhioskuste alusel; on veendunud, et WTO kaubandus- ja keskkonnakomitee vastutusala tuleb uuesti määratleda; soovib algselt algselt WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide (TRIPS) lepingu võimalike muudatuste kohta, et võimaldada keskkonnaalasel vajalike tehnoloogiate kohustuslikku litsentsimist selgete ja täpsete intellektuaalomandi kaitse eeskirjade ja nende rakendamise range jälgimise raamistikus üle maailma;

11. toonitab, et tuleb järgida kohustusi selliste mitmepoolsete keskkonnakokkulepete alusel, nagu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon või selle Kyoto protokoll, ning et ei tohi lubada nimetatud kokkulepete eesmärkide saavutamise tõkestamist või piiramist kaubanduseeskirjade kitsa tõlgendamise abil;
12. usub, et WTO eeskirjad ei tohiks takistada liikmesriike soodustamast energiasäästlike tehnoloogiate edasiarendamist, püüdes rõhutada tehnilist neutraalsust, mis võiks nõrgestada stiimuleid taastuvenergia tehnoloogia arendamiseks;
13. palub komisjonil teha rahvusvahelisel tasandil ja eelkõige WTOs algatusi tagamaks, et kaubanduspoliitika tervikuna ja seoses kaubandusmahtude suundumustega võtab arvesse selle võimalikku mõju kliimamuutusele;
14. kutsub nõukogu ja komisjoni üles tagama, et ELi kahepoolsed kaubanduskokkulepped ja WTO mitmepoolsed kaubanduskokkulepped sõlmitakse neid WTO asutamislepingu sätteid järgides, kus täpsustatakse, et rahvusvaheline kaubandus peab toimuma maailma ressursse optimaalselt kasutades ning kooskõlas säästva arengu eesmärgiga, püüdes keskkonda nii kaitsta kui ka säilitada;
15. kutsub nõukogu ja komisjoni lisaks üles tagama, et WTO vaidluste lahendamise organ tegutseb kooskõlas üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) XX artikliga, mis võimaldab liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas proteksionistlikke meetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitsmiseks või seotud ammenduvate loodusvarade säilitamisega;
16. märgib, et EL on juba maailmas esikohal selliste alternatiivsete energiatehnoloogiate alal nagu päikesepaneelid ja tuuleturbiinid, ning et tänu tõhusatele ja tehnoloogiliselt uuenduslikele Euroopa ettevõtetele peaks EL olema turuliider ülemaailmses keskkonnakaupade ja -teenuste ekspordis ning et süsteemi Galileo ja üleilmset keskkonnajuravaseire süsteemi (GMES) võiks kasutada süsinikdioksiidi heitkoguste seireks;
17. nõuab tungivalt, et Lissaboni eesmärkide saavutamiseks arendaks ja edendaks EL „kliimasõbralikku tööstust” ülemaailmsel tasandil, eriti kuna kaubandus on oluliseks vahendiks tehnosiirdel arengumaadesse; rõhutab vajadust vähendada kaubandusbarjääre

nn rohelise kaubanduse puhul, näiteks kõrvaldades WTO tasemel kaubandustariifid nn rohelistelt toodetelt, kujundades ümber intellektuaalomandi õigusi käsitlevad sätted, hõlbustades rohelise tehnoloogia turule sisenemist, juhindudes ekspordikrediidi garantiide puhul kliimaküsimustest ning kõrvaldades ebanormaalsed soodustused ja turumoonutused, nagu fossiilkütuste toetused;

18. nõuab rahvusvahelise keskkonnaorganisatsiooni loomist, mis võtaks omale vastutuse vastavuse eest keskkonnakaitse- ja kliimamuutusega võitlemise alaste rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepetega ja mis teeks muu hulgas koostööd WTOga küsimustes, mis puudutavad kaubanduse mõju keskkonnale;
19. tunnistab, et EL kannab kasvuhoonegaaside heitkoguste eest ajaloolist vastutust ja mõistab, et kohaliku tootmise soodustamiseks ning seeläbi transpordivajaduse vähendamiseks on vaja tema kaubanduspoliitikat põhjalikult muuta; rõhutab vajadust teha intensiivsemat tehnoloogiaalast koostööd arengumaadega ja areneva majandusega riikidega, eriti Hiina, Brasiilia ning Indiaga, et võimaldada neil süvalaiendada keskkonnakaitset oma poliitikavaldkondades; avaldab siiski kahetsust, et olemasolevad tehnoloogiasiirde mehhanismid, nagu puhta arengu mehhanism (CDM), on ebapiisavad ja nõuab seetõttu suuremat kaasrahastamist ning suutlikkust tõstvaid meetmeid;
20. märgib, et energiatõhusate ja muude keskkonnasõbralike tehnoloogiate siire EList arengumaadesse mängib otsustavat rolli majandusarengu ja kasvuhoonegaaside heitkoguste üksteisest lahutamisel ja et sellise vähendamise edendamiseks on vaja sobivaid investeeringuid;
21. palub komisjonil lisada oma kaubanduskokkulepetesse kolmandate riikidega süstemaatiliselt keskkonnakaitseklauslid koos spetsiaalse viitega süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamisele; nõuab väheste süsinikdioksiidiheitmetega tehnoloogia ja väheste süsinikdioksiidiheitmetega kaubanduskavade siiret arengumaadesse; palub komisjoni pädevatel talitustel töötada oma säästva arengu mõjuhinnangutes kiiresti välja kliimamuutuse mõõde, arutada nimetatud hinnanguid Euroopa Parlamendiga ja kohaldada neid süstemaatiliselt enne kõnealuste lepingute sõlmimist;
22. kutsub nõukogu ja komisjoni üles tagama, et läbirääkimised vabakaubanduslepingute uue põlvkonna üle partneritega Aasias ja Lääne-Ameerikas sisaldavad kohustusi kaubanduse sotsiaalsete ja keskkonnaalaste aspektide ning säästva arengu osas ja mitmepoolsete keskkonnakokkulepete tulemusliku rakendamise osas; soovib, et kaubanduse liberaliseerimine taastuvkaupade ja -tehnoloogiate osas ning juurdepääsu suurendamine keskkonnateenustele peaks olema komisjoni peaesmärk eelseisvatel vabakaubanduslepingute alastel läbirääkimistel; rõhutab vajadust viia kahepoolsetesse lepingutesse süstemaatiliselt sisse WTO nõuetele vastav roheliste riigihangete poliitika;
23. nõuab ELi ning kolmandate riikide vaheliste mitme- ja kahepoolsete kaubanduslepingute tulemuste mõju põhjalikku analüüsimist kliima-, soolisest ja säästva arengu aspektist lähtuvalt ja nõuab tungivalt, et komisjon kinnitaks selget toetust kliimamuutusega tegelemisele osana igasugusest kaubandusabist ning muust asjakohasest arenguabist;
24. toetab komisjoni ettepanekut luua iga kaubanduslepingu puhul tugeva kliimaalase osaga säästva arengu foorum, mis oleks osalemiseks avatud valitud esindajatele ja

kodanikuühiskonnale (eelkõige keskkonna alal tegutsevatele VVOdele) ning teistele peamistele sidusrühmadele, ja nõuab selle tagamist käimasolevate läbirääkimiste jooksul;

25. rõhutab vajadust laiendada keskkonnapoliitika alaseid dialooge ning energiapoliitika alast dialoogi – mis moodustavad osa ELi kokkulepetest kolmandate riikidega või piirkondadega – nii, et need hõlmaksid kliimamuutuse küsimusi, ja palub komisjonil esitada konkreetset ettepanekud progressi kriteeriumite kohta vastavalt riigi tüübile;
26. on seisukohal, et süsiniku neeldumisel ja bioloogilise mitmekesisuse reservidena olulist rolli täitvate ökosüsteemide säilitamine on ülemaailmne avalik hüve ning vajab erilist kaitset ja rahvusvahelist rahalist toetust; teeb ettepaneku kaasata metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust (FLEGT) käsitlevad partnerluslepingud kõigisse olemasolevatesse ja tulevastesse lepingutesse kolmandate riikidega;
27. tunnistab, et liiga sageli on kaubanduse tagajärjeks ökosüsteemide, eelkõige metsade ülekasutamine arengumaades; nõuab tungivalt, et tööstusriigid võtaksid vastutuse rahvusvahelise kaubanduse põhjustatud laiaulatusliku metsade hävitamise eest; rõhutab metsade hävitamise märkimisväärset mõju kliimale ja seetõttu metsade puutumatusena säilitamise pikaajalist majanduslikku väärtust ja tähtsust; nõuab Euroopa Liidult tõsisemaid pingutusi, et luua rahvusvahelistel kliimaläbirääkimistel mehhanism metsade hävitamise ärahoidmise premeerimiseks koos teiste karmide poliitikameetmetega, mis aitaksid edendada loodusvaradega vastutustundlikku kauplemist;
28. toetab komisjoni ettepanekut tõhustada koostööd arengumaadega kliimamuutusega kohanemise ja selle leevendamise alal Ülemaailmse Kliimapoliitika Alliansi loomise kaudu; rõhutab, et dialoogi tõhustamine ning liikumine ühiste programmide väljaarendamise ja rakendamise poole vastastikuse keskkonnaalase mure valdkondades – nagu kliimamuutus, jäätmekäitlus ja ebaseaduslik metsaraie – olulisemate areneva majandusega riikidega, nagu Hiina, India, Brasiilia, Ukraina ja Lõuna-Aafrika, peab olema ELi ja tema liikmesriikide prioriteet;
29. nõuab ekspordikrediitiasutuste ja riiklike investeerimispankade kaudu antava riikliku toetuse katkestamist fossiilkütustega seotud projektidele ning pingutuste kahekordistamist taastuvenergia- ja energiatõhusate tehnoloogiate siirdeks;
30. palub komisjonil ja liikmesriikidel pakkuda välja õiguslikud vahendid selleks, et liikmesriikide ekspordikrediitiasutused ja Euroopa Investeerimispank võtaksid laenude andmisel või tagamisel arvesse rahastatavate projektide mõju kliimamuutusele ja kehtestaksid rahastamisele moratoriumi vastavalt OECD, G8 ja mäetööstuse ülevaate soovitusel, kuni on saadaval piisavalt andmeid;
31. soovitab muuta WTO dotatsioonide kokkulepet, et viia uuesti sisse klausel, millega nähakse teatud keskkonnaalaste dotatsioonide puhul ette mittesekkumise võimalus;

EL saab CO₂ lekete vältimiseks rohkem ära teha

32. kordab vajadust vähendada ELi kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2020. aastaks 30% võrra, sõltumata kolmandate riikide võetud kohustustest;

33. rõhutab vajadust suurendada üldsuse teadlikkust tarbekaupade põhjustatud keskkonnakulust tervikuna; kutsub komisjoni ja nõukogu üles esitama meetmeid teabe esitamiseks ELis müügilolevate toodete valmistamise ning transpordi käigus kulutatud energia ja eraldunud kasvuhoonegaaside kohta, võttes eeskju näiteks Ühendkuningriigi valitsuse ettepanekust viia tootemärgistus sisse süsinikjalajälj, mis osutab, kui palju süsinikdioksiidi heitmeid põhjustab toote valmistamine, transport ning võimalik kõrvaldamine;
34. nõuab kindlalt, et laiema tarbijateavituse poliitika osana kehtestataks WTO nõuetele vastavad ühised normid ja märgistusviisid erinevate toodetega kaasnevate kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta, sealhulgas tootmis- ja transpordietapis, andes sellega tarbijatele võimaluse aidata kaasa CO₂ heitkoguste vähendamisele;
35. palub komisjonil viivitamata välja töötada kohane menetlus nimetatud ökoloogiliste jalajälgede hindamiseks ja märgistamiseks ning arendada välja tarkvara, et võimaldada ettevõtetel arvutada välja iga tootmisprotsessiga kaasnev kasvuhoonegaaside heitkogus;
36. rõhutab, et on vaja teha jõupingutusi võtmaks arvesse kaubandusega seotud välismõjusid (nagu kahjulikud tagajärjed keskkonnale), teiste sõnadega, et muuta need hinnanaõtjaks, millest turg on võimeline aru saama, ja edendada õiglast konkurentsi, rakendades praktikas põhimõtet, et saastaja maksab (eriti maantee- ja õhuliikluse valdkonnas), ideaaljuhul nii, et heitkogustega kauplemise süsteem laieneks kogu maailmale;
37. märgib lahutamatu seost kaubandus- ja transpordisektori vahel; nõuab tungivalt, et kaalutaks kõiki transpordiviise ja eriti neid, mille heitkogused on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt kasvanud, näiteks laevandust (arvatakse, et laevandusest pärinev süsinikdioksiidi heitkogus ületab lennundusest pärinevat kaks korda ja võib järgneva 15–20 aasta jooksul suurened kuni 75%);
38. tervitab „jalajälje” lähenemisviisi raames Euroopas maanduvate lennukite võimalikku hõlmamist ELi heitkogustega kauplemise süsteemi; nõuab, et hinnataks ettepanekut meretranspordisektori sellesse süsteemi kaasamise kohta;
39. peab info- ja sidetehnoloogiapõhiste lahenduste propageerimist, transpordi keskkonnakulude lisamist kütusehindadele, samuti raudteetranspordi ja rannikulaevanduse edendamist, säästvaid biokütuseid ning lennunduse kiiret kaasamist ELi rängesse heitkogustega kauplemise süsteemi peamiseks meetmeteks kaubanduse ja transpordi kliimamõju vähendamisel; kutsub komisjoni ja nõukogu üles esitama meetmeid kõige vähem saastavate transpordiviiside edendamiseks ja valimiseks, eelkõige mitmesuguste turuinstrumentidega seotud sätete koostamise abil;
40. nõuab tungivalt, et transpordisektorile antavate toetuste arvutamisel võetaks arvesse erinevate transpordiviiside keskkonnamõju ning et kaalutaks selliste turule vastavate kaubanduslike vahendite (nagu märgistamine ja standardid) kasutamist, mis edendavad kliimakaitset;
41. on seisukohal, et kuna maanteetranspordi tegelik süsiniku heitkogus ei ole teada, seda eriti toidu ja muude igapäevaste tarbekaupade puhul, tuleb pidada lubatavaks ja edendada

säästvat kohalikku tootmist edendavaid toetuskavasid, et tõkestada liigset toidu transporti mööda maanteid; soovib samuti kehtestada kliimamärgistuse standardid, et anda tarbijatele teavet toodete ökoloogilise jalajälje kohta;

42. väljendab erilist muret Euroopas biokütuste ja biomassi kasutamist julgustavate poliitikate võimalike negatiivsete keskkonnavalaste ja sotsiaalsete mõjude pärast; kordab oma varasemat nõuet biokütuste (või nende lähteainete) sotsiaalse ja keskkonnamõju kohustuslikuks sertifitseerimiseks nende kasutamise ja ELi eesmärkidele vastavuse eeltingimusena;
43. nõuab, et kõigisse biokütuste ostulepingutesse viidaks sisse klauslid, millega püütakse kaitsta bioloogilise mitmekesisuse ja inimtoidu tootmise jaoks üle antud alasid;
44. kutsub komisjoni üles hindama ELi soja- ja palmiõli impordi kliimamõju, võttes arvesse selle mõju troopiliste metsade hävitamisele, ja võtma meetmeid kliimakulude hindadele lisamiseks;
45. palub komisjonil julgustada Euroopa heade tavade liikumist ja võrdluskriteeriume seoses ettevõtete asukoha – viidates eriti geograafiliselt järjest rohkem killustatud tootmisahelale – ja tellimustootmise kliimamuutusealaste aspektidega ning esitada asjaomaseid ettepanekuid;
46. kutsub komisjoni üles hindama WTO nõuetele vastavaid mehhanisme ja kliimasõbralikku kaubanduspoliitikat, et käsitleda kolmandate riikide küsimust, kes ei ole seotud Kyoto protokolliga ja tegema tööd selliste võimaluste selgesõnalisema pakkumise suunas protokollile tulevastest versioonides; on seisukohal, et kaubanduslikke meetmeid tuleks võtta üksnes siis, kui alternatiivsed meetmed ei oleks antud keskkonnavalaste eesmärgi saavutamiseks tulemuslikud; on seisukohal, et kasutatavad kaubanduslikud meetmed ei tohiks olla rohkem kaubandust piiravad kui eesmärgi saavutamiseks vajalik ja ei tohiks kujutada endast meelevaldset või põhjendamatu diskrimineerimist; peab piirimaksude kohandamist õiguspäraseks viisiks, mille abil liikuda väheste süsinikdioksiidiheitmetega majanduse poole, luua võrdsed võimalused Kyoto-järgse kokkuleppe allkirjastanud riikide ja teiste riikide vahel ning vältida ettevõtete ümberpaigutamist ja on seisukohal, et Kyoto-järgse perioodi algus peaks olema kõnealuste meetmete kohaldamise algusajaks;
47. soovib arendada nimetatud kohandamise jaoks vajaduse korral pikemas perspektiivis välja usaldusväärsetel elutsükliga seotud andmetel põhinev kava, mis hõlmab lõpptooteid, nagu autod ja elektroonikaseadmed;
48. toonitab, et tulevased ettepanekud peavad olema täielikult kooskõlas ELi rahvusvaheliste kohustustega, eriti nendega, mille on kehtestanud WTO, kaasa arvatud GATTi XX artikliga;
49. rõhutab samal ajal, et kui kaubanduskaitse vahendeid reformitakse, peaksid need võtma arvesse keskkonnategurite sisseviimise võimalikkust, et vältida Kyoto-järgset protokollile mitte ratifitseerivatest riikidest pärinevate toodete keskkonnavalast dumpingut;
50. nõuab stiimuleid selliste toodete tootmiseks – riigi või ühenduse abi andmise kaudu – ja kasutamiseks – käibemaksu alandamise kaudu –, mis aitavad vähendada CO₂

heitkoguseid;

o

o o

51. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) III töörühma 4. aruanne (2007) asetab rahvusvahelise üldsuse karmilt silmitsi kantava vastutusega. Stsenaariumid, mille kohaselt tuleks piirata globaalset soojenemist, nii et temperatuuri tõus ei ületaks +2 kuni +2,4 °C, näevad ette, et ülemaailmne kasvuhoonegaaside heitkogus hakkab alates 2015. aastast vähenema ja on 2020. aastaks arenenud riikides kokku vähenenud 25–40% võrra (Kyoto protokollis B lisa) ning 2050. aastaks 80% võrra. Kui esimestest tähtaegadest kinni ei peeta, ületab kliima soojenemine vältimatult 3 °C ning selle maksumuseks on Sterni ülevaate kohaselt viis tuhat miljardit eurot. Need kulud on võrreldavad ülemaailmse sõja maksumusega.

Seevastu võetavate meetmete maksumus oleks tühine. Sterni ülevaate kohaselt tuleks kliima kuni +2 °C võrra soojenemise järgimise strateegia kulude katmiseks vähendada 1% võrra ülemaailmset toodangut, mis 2050. aastani peaks kasvama 2,5% aastas ning mis tähendab maailma tarbimistasandil viivitust vähem kui poole aasta võrra. Enamiku võetavatest meetmetest moodustavad tööhõivet suurendavad ja muid positiivseid tagajärgi (mürataseme vähenemine, liiklusõnnetuste vähenemine jne) omavad investeeringud ja teenused, jäätmete vähendamine, suurendades seega majapidamiste ostuvõimet, Pigou'ist inspireeritud keskkonnamaksud, mis asendavad teisi makse või hõlbustavad muid riiklikke poliitikaid, näiteks võitlust AIDSi vastu.

Maailmas kliimamuutustevastases võitluses juhtkohal oleva Euroopa Liidu kõik poliitikavaldkonnad peavad seega olema sõnastatud kõnealuse äärmiselt lähedalseisva eesmärgi järgi. Eelkõige kehtib see Euroopa Liidu kaubanduspoliitika kohta. Tuleb teha märkimisväärseid poliitilisi jõupingutusi, et kõik B lisa riigid ratifitseeriks Kyoto protokollis ja et kõik maailma riigid ratifitseeriks nimetatud eesmärkide järgi joonduva Kyoto-järgse protokollis (2012–2020), ning seejärel muuta ja standardiseerida rahvusvahelisi lepinguid.

Konsensuse puudumise tõttu on Euroopa otsustanud edasi liikuda komisjoni kehtestatud tagasihoidlikumate eesmärkide suunas (heitkoguste 20% võrra vähendamine aastaks 2020). Kuid kõnealusel juhul võib Euroopa Liit panustada kahepoolsetesse lepingutesse, mille sõlmimiseks ta praegu läbirääkimisi peab, et hõlmata ühisesse võitlusesse nii palju maailma riike kui võimalik.

Kui kõik riigid nõustuvad koostööd tegema, on Euroopa saavutatav tehnoloogiline juhtpositsioon kindlasti konkurentsieeliseks. Ometi pole välistatud, et pärast 2012. aastat ei ole mõned suures koguses kasvuhoonegaase õhku paiskavad riigid nõus meie ühistes jõupingutustes osalema. Euroopal tuleb siis võtta konkreetseid meetmeid, et vältida ettevõtete kiusatust paigutada tootmine ümber kõnealustesse riikidesse ja et kaitsta end riikide eest, kes tekitavad ebaõiglast konkurentsi ja annavad oma tööstusele nii kaudset toetust.

I. Rahvusvaheline kaubandus ja kasvuhooneefekt

Kahekümne aasta jooksul on ülemaailmne kaubandus kasvanud kaks kuni kaks ja pool korda kiiremini kui maailmamajanduse kogutoodang. See ebaproportsionaalsus on tingitud

rahvusvahelise tööjaotuse kasutamisest, mis aitab optimeerida palkade ja maksudega seotud kulusid kontekstis, kus transpordikuludes ei ole kasvuhoonegaaside heitkoguseid korrektselt arvestatud. Lisaks võimaldab tulevikus – ja mõnede toote ühe tonni kohta suures koguses kasvuhoonegaase õhku paiskavate tööstussektorite (näiteks tsemenditööstus) puhul juba praegu – tootmise ümberpaigutamine mõnikord vältida kasvuhoonegaaside vastu võitlemist käsitlevate riiklike seadusesätete täitmist.

Rahvusvaheline tööjaotus teatavas ulatuses on alati omanud positiivset mõju ja mõnikord on see vältimatult vajalik, kui tegemist on esmaste toodetega, mille tootmise asupaiga määrab geograafia. Kõnealust positiivset mõju võib kombineerida võitlusega kasvuhoonegaaside heitkoguste vastu juhul, kui on võetud asjakohased meetmed, et võtta arvesse kasvuhoonegaaside õhkupaiskamise maksumus kogu tootmisahela vältel – alltöövõtjatelt lõpptootjani ja lõpptootjalt tarbijani.

Kasvatuslikust seisukohast oleks juba alates käesolevast ajast soovitatav, et kõnealune maksumus oleks tarbijale teada. Seetõttu on tehtud mitmesuguseid algatusi, näiteks „*Food miles*”, mille eesmärk on kutsuda tarbijaid üles ostma kohalikke tooteid. Tegelikuses on tähtis ka transpordiliik: näiteks Briti tarbija jaoks on Uus-Meremaalt pärit lambaliha kasvuhoonegaaside heitkogusega seotud kulud suuremad kui Inglise lambaliha puhul siis, kui liha saabub lennukiga, laevatranspordi puhul aga mitte. Seega tuleb hinnata kasvuhoonegaaside heitkogust.

Rahvusvahelise tööjaotuse kahjulik kõrvalmõju kasvab siis, kui ettevõtted püüavad samal ajal kaotada sellega kaasnevaid ooteaegu, kasutades tellimustootmist ja kõige kiiremaid transpordivahendeid (lennukeid laevade ja veoautosid rongide asemel), et vähendada külmutatud varusid. Kõnealustel juhtimisvormidel võivad olla tõsised tagajärjed, kui vaheüksused asuvad üksteisest ja tarbijast kaugel. Näiteks käesoleval ajal toimub kaubavedu lennukiga 40 korda väiksemas ulatuses kui kaubavedu laevaga, kuid lennutransport toodab poole rohkem kasvuhoonegaase. Veoautotranspordi puhul on tekitatud kasvuhoonegaaside hulk ühe tonnikilomeetri kohta neli korda suurem kui raudteetranspordi puhul.

Ehkki kõnealust moonutust saaks kontrollida ka kliimakulude transpordikulude hulka arvamise, oleks sotsiaalselt tõhusam uurida tööjaotuse ja tootmise ümberpaigutamise häid tavaid, näiteks alltöövõtjate grupeerimine ematöötajate ümber ja ematöötajate paigutamine peamiste tarbimiskeskuste lähedusse (või kasvuhooneefekti seisukohast madala maksumusega transpordiliikide – mere-, jõe- ja raudteetransport – kombineeritud transpordisõlmede lähedusse).

II. Ülemaailmse kokkuleppe taotlemine

Ideaaliks on saavutada Bali konverentsil Kyoto-järgne kokkulepe, mis hõlmaks kõiki maailma riike. Kõnealust konsensust on võimalik saavutada üksnes siis, kui kõik riigid võtavad vastu piiravad eeskirjad, niipea kui nad on ületanud säästva piiri, st kui nende kasvuhoonegaaside heitkogus elaniku ja aasta kohta ületab piiri, mille korral – kui kogu inimkond seda järgiks – kliima ei muutuks (kõnealuseks koguseks on 500–600 kg süsinikdioksiidis sisalduvat süsinikku elaniku ja aasta kohta eeldatava 9miljardilise elanikkonna puhul). Igal juhul nähti Buenos Aireses toimunud osapoolte konverentsil (COP 6) ette inimese kohta lubatud koguste

ühtlustamine kõigis riikides aastaks 2050.

Võib loota, et tõsiste tagajärgedega ilmastikunähtuste arvu kasv USA-s ja veetaseme tõusu oht Aasia jõgede deltades veenab ka meie kõige skeptilisemaid partnereid Kyoto-järgse protokolliga nõustuma.

Muud mitmepoolsed kokkulepped (WTO, Rahvusvaheline Tsiviillennundusorganisatsioon, Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon) tuleb viia Kyoto-järgse kokkuleppega kooskõlla; see nõuab üksnes väiksemaid toimetusi muudatusi.

III. Kahepoolne ja piirkondadevaheline tegutsemine

Isegi kui rahvusvahelistel läbirääkimistel ei õnnestu kõigi riikidega kokkulepet saavutada ning WTO ja Rahvusvahelise Tsiviillennundusorganisatsiooni eeskirju kliimamuutuste raamkonventsiooni nõuetele allutada, peab Euroopa Liit, kes töötab käesoleval ajal välja kahepoolsete ja piirkondadevaheliste kokkulepete poliitikat, kehtestama oma kokkulepetes kohustusliku osana kliimaalase mõõtme. Samamoodi tuleks toimida finantseerimisallikast, Euroopa Investeeringupangast antavate laenu puhul – laenu tuleks anda üksnes juhul, kui võetakse arvesse kliimamuutuste vastu võitlemise eesmärgi, mis on kindlaks määratud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) +2 °C stsenaariumis. Ka riiklikud ekspordikrediidi- ja otseinvesteeringuasutused peaksid juhinduma samadest põhimõtetest.

IV. Kliimamuutuse vastu võitlemisel autonoomse poliitika edendamine

Rahvusvahelise tööjaotuse häid külgi, kaasa arvatud kliimamuutuse vastase võitlusega seotud aspektid, ei tohi tähelepanuta jätta. Euroopa Liit peaks kohaldama madala kasvuhoonegaaside heitkogusega toodete (sästupirnid jne) suhtes nulltollimaksu. Samal ajal ja vastavalt kliimamuutuste raamkonventsioonile peab Euroopa Liit edastama kasvuhoonegaasivabu tehnoloogiaid kontsessioonihindadega. Lisaks peab ta ära keelama eksootilise puidu impordi, kui see transpordi ja kasvuhoonegaaside neelavate ökosüsteemide vähendamise tõttu aitab kaasa kliimamuutusele. Metsaõiguskorralduse täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust käsitlev leping, millega reguleeritakse kõnealust probleemi, tuleb muuta kohustuslikuks.

Ideaalis tuleks Euroopa Liidu eesmärgid arvutada mitte Euroopas tootmise tõttu tekkivate heitkoguste, vaid kõigi Euroopas tarbitud toodetega kaasnevate heitkoguste kohta (seda nimetatakse ökoloogiliseks jalajäljeks). Niisugused arvutused oleksid äärmiselt keerukad ja lisaks ka kasutud, kui kõik maailma riigid Kyoto-järgse kokkuleppe vastu võtaksid. Kui seda kahjuks ei juhtu, peab Euroopa Liit valmistuma selleks, et kõrgematesse hindadesse sisse arvata liidu ülejäänud maailma riikidega kauplemise hind kasvuhoonegaaside heitkoguste maksumuse seisukohast. Turul pakutavate toodete märgistusele kasvuhoonegaaside koguse märkimine võimaldab tõsta mitte üksnes üldsuse ja tootjate teadlikkust, vaid kõnealune märgistus võimaldab riigihangete puhul kehtestada ka „vähim saastava ettevõtja” reegli. Ühepoolsed kohustuslikud meetmed jõustuvad Kyoto-järgsel perioodil (2013. aastal): Euroopa Liit on kõnealuse perioodi puhuks juba otsustanud igal juhul edasi liikuda.

Komisjoni ettepanek lisada lennundus, sealhulgas kolmandatest riikidest saabuvad lennukid,

Euroopa saastekvootidega kauplemise süsteemi on esimeseks sammuks kasvuhoonegaaside heitkoguste kogumaksumuse arvestamisel kaupade ja teenuste hinna sisse Euroopas. Kuid see ei lahenda siiski konkurentsimoontonutusega seotud probleeme, mis võivad tekkida, kui ettevõtted ekspordivad Euroopasse riikidest, kes ei ole Kyoto-järgset kokkulepet ratifitseerinud. Sellisel juhul tuleb kehtestada hüvitavad piirimaksud (piirimaksude kohandamine), alustades neist sektoritest (näiteks tsemendi- ja alumiiniumitööstus), mille puhul on juba selge, et konkurents on moonutatud (seda niivõrd, et kõige tipuks kasutatakse süsinikdioksiidi kvootide või keskkonnamaksude tasumise vältimiseks tarbetut transportimist!). Oluline on, et ettevõtted teaksid sellest piisavalt varakult ette, st kõnealusest ajast alates, nii et nad saaksid oma investeeringuid õigesti kavandada.

Tööstusinvesteeringud peaksid lisaks olema arukalt optimeeritud, et vältida tarbetut transporti nii palju kui võimalik. Euroopa Liit peaks käesolevast aastast alates algatama tööjaotuse heade tavade otsingud nii seoses tarnijate ja lõpptoodangut valmistavate ettevõtete asupaigaga kui ka seoses ettevõtete ja peamiste turgude asupaigaga.

Sarnaselt peab Euroopa Liit kõige madalama kasvuhoonegaaside heitkogusega transpordi edendamiseks tegema võimalikuks kombineeritud transpordisõlmed, mille kaudu on sadamatest võimalik pääseda kasutama raudteesüsteemi.

Tarbekaupade (sõidukid, kodumasinad) puhul kehtivate normidega seoses on Euroopa Liidul WTO sisetoodangu eeskirja järgi vabadus kehtestada oma turul kõige rangemaid energiatõhususe alaseid norme ja Euroopa Liit peaks kõnealuste normide rahvusvahelisel tasandil kindlaksmääramiseks juhtivat eeskuju näitama.

18.7.2007

KESKKONNA-, RAHVATERVISE- JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

kaubanduse ja kliimamuutuste kohta
(2007/2003(INI))

Arvamuse koostaja: Jens Holm

ETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. on seisukohal, et praegune majandusmudel, millega kaasneb pidev tarbimise, tootmise ja kaubanduse maksimeerimine, pole jätkusuutlik, kuna antud süsteemi tulemuseks on lõputult kasvav nõudlus ressursside kasutamise ja transpordi järele ning jäätmete ja heitmete koguse suurenemine, mis ohustavad asetleidvate kliimamuutuste ohjeldamise väljavaateid;
2. kahetseb asjaolu, et praegune kaubandussüsteem põhjustab tööjõu globaalset jaotust, mis eeldab homogeensete toodete transpordi suurt määra, kuigi neid saaks sama lihtsalt kohapeal toota ning mille transportijad ei suuda kanda omaenda tekitatud keskkonnakulusid;
3. peab info- ja sidetehnoloogiapõhiste lahenduste propageerimist, transpordi keskkonnakulude lisamist kütusehindadele, samuti raudteetranspordi ja rannikulaevanduse edendamist, säästvaid biokütuseid ning lennunduse kiiret kaasamist ELi rängesse heitkogustega kauplemise süsteemi peamiseks meetmeteks kaubanduse ja transpordi kliimamõju vähendamisel; kutsus komisjoni ja nõukogu üles esitama meetmeid kõige vähem saastavate transpordiviiside edendamiseks ja valimiseks, eelkõige mitmesuguste turuinstrumentidega seotud sätete abil;
4. rõhutab vajadust suurendada üldsuse teadlikkust tarbekaupade tegelike keskkonnakulude kohta; kutsus komisjoni ja nõukogu üles esitama meetmeid teabe lisamiseks Euroopa Liidus müügilolevatele toodetele nende valmistamise ning transpordi käigus kulutatud energia ja eraldunud kasvuhoonegaaside kohta, võttes eeskujuna näiteks Ühendkuningriigi valitsuse ettepanekust võtta kasutusele toodete süsinikdioksiidi alane märgistus, mis

osutab, kui palju süsinikdioksiidi heitmeid põhjustab toote valmistamine, transport ning võimalik kõrvaldamine; lisaks palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et toodete ja teenuste hinnad sisaldaksid keskkonnakulusid ning need kulud märgitaks üksikute kaupade ja teenuste jaemüügihindadest eraldi, nagu see juba toimub elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kogumise maksude märkimisel;

5. tunnistab, et Euroopa Liit kannab kasvuhoonegaaside tekitamisega ajaloolist vastutust, ja mõistab, et kohaliku tootmise soodustamiseks ning seeläbi transpordivajaduse vähendamiseks on vaja Euroopa Liidu kaubanduspoliitikat põhjalikult muuta; rõhutab vajadust teha intensiivsemat tehnoloogiaalast koostööd arengumaadega ja areneva majandusega riikidega, eriti Hiina, Brasiilia ning Indiaga, et võimaldada neil oma poliitikas süvalaiendada keskkonnakaitset; tunneb siiski kahetsust, et olemasolevad tehnoloogiasirde mehhanismid nagu CDM on ebapiisavad ja nõuab seetõttu suuremat kaasrahastamist ning suutlikkust tõstvaid meetmeid;
6. kordab vajadust vähendada Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside heitmete kogust 2020. aastaks 30% võrra, sõltumata kolmandate riikide võetud kohustustest;
7. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit arendaks ja edendaks „kliimasõbralikku tööstust” ülemaailmsel tasandil; palub seetõttu komisjonil algatada Maailma Kaubandusorganisatsiooniga arutelu võimalike meetmete teemal, mis soosiks kliimasõbralikku tootmist ja ekspordi; on veendunud, et igasugune kokkulepe nimetatud teemal julgustaks innovatiivsete tehnoloogiate arendamist ning ergutaks säästva ja puhta energia tarbimist;
8. tunnistab, et kaubandus on oluliseks vahendiks tehnosiirdel arengumaadesse; rõhutab vajadust vähendada kaubandusbarjääre nn rohelise kaubanduse puhul, näiteks kõrvaldades WTO tasemel kaubandustariifid nn rohelistelt toodetelt, kujundades ümber intellektuaalomandi õigusi käsitlevad sätted, hõlbustades rohelise tehnoloogia turule sisenemist, juhindudes ekspordikrediidi garantiide puhul kliimaküsimustest ning kõrvaldades ebanormaalsed soodustused ja turumoonutused, nagu fossiilkütuste toetused;
9. kutsub üles katkestama ekspordikrediidiasutuste ja riiklike investeerimispankade kaudu antavat riiklikku toetust fossiilkütustega seotud projektidele ning kahekordistama pingutusi taastuvaid energiaallikaid kasutavate ja energiasäästlike tehnoloogiate siirdeks;
10. väljendab erilist muret Euroopas biokütuste ja biomassi kasutamist ergutava poliitika võimalike negatiivsete, keskkonnaalaste ja sotsiaalsete mõjude pärast; kordab oma varasemat üleskutset, et biokütuste (või nende lähteainete) kasutamise ja ELi eesmärkidele vastavuse eeltingimuseks on nende sotsiaalse mõju ja keskkonnaohutuse kohustuslik sertifitseerimine;
11. rõhutab, et ELi ühiste kliimaprobleemide puhul on ülemaailmne koostöö ja pikaajaline usaldus mõjuvamad vahendid kui ühepoolsed ja karistavad meetmed; peab siiski problemaatiliseks asjaolu, et mõned riigid subsideerivad õigustamatult kodumaist tööstust seeläbi, et ei osale heitmete vähendamise ülemaailmsetes jõupingutustes; nõuab tungivalt, et nõukogu ja komisjon kasutaksid selliste riikide mõjutamiseks Maailma Kaubandusorganisatsiooni vaidluste lahendamise menetlust; on lisaks seisukohal, et nõudeid mittejärgivate riikide karistamiseks võib kaaluda kaubanduslike vahendite

kasutamist, näiteks piirimaksude kohandamist;

12. kutsub nõukogu ja komisjoni üles tagama, et ELi kahepoolsed kaubanduskokkulepped ja WTO mitmepoolsed kaubanduskokkulepped sõlmitakse neid WTO asutamislepingu sätteid järgides, kus täpsustatakse, et rahvusvaheline kaubandus peab toimuma maailma ressursse optimaalselt kasutades ning kooskõlas säästliku arengu eesmärgiga, keskkonda nii kaitstes kui ka säilitades;
13. kutsub nõukogu ja komisjoni lisaks üles tagama, et WTO vaidluste lahendamise organ tegutseks kooskõlas GATTi lepingute artikliga 20, mis võimaldab liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas proteksionistlikke meetmeid, inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitsmiseks või ammenduvate loodusvarade säilitamiseks;
14. nõuab kindlalt selliste mitmepoolsete keskkonnaalaste kokkulepete järgimist, nagu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon või selle Kyoto protokoll, ning on seisukohal, et ei tohi lubada nimetatud kokkulepete eesmärkide saavutamise tõkestamist või piiramist kaubanduseeskirjade kitsa tõlgendamise abil;
15. nõuab Euroopa Liidu ning kolmandate riikide vaheliste mitme- ja kahepoolsete kaubanduslepingute tulemuste mõju põhjalikku analüüsimist kliimast ning soolisest ja jätkusuutlikust aspektist lähtuvalt ja nõuab tungivalt, et komisjon väljendaks selget toetust kliimamuutustega tegelemisele kaubandusabi ning muu asjakohase arenguabi raames.
16. tunnistab, et liiga sageli on kaubanduse tagajärjeks ökosüsteemide, eelkõige metsade ülekasutamine arengumaades; nõuab tungivalt, et tööstusriigid võtaksid vastutuse rahvusvahelise kaubanduse põhjustatud laiaulatusliku metsade hävitamise eest; rõhutab metsade hävitamise olulist mõju kliimale ning sellest tulenevalt metsade puutumatusena säilitamise pikaajalist majanduslikku väärtust ja tähtsust; nõuab Euroopa Liidult tõsiseid pingutusi, et rahvusvahelistel kliimamuutustealastel läbirääkimistel luua mehhanism metsade hävitamise ärahoidmise premeerimiseks koos teiste karmide poliitikameetmetega, mis aitaksid edendada vastutustundlikku kaubandust loodusvaradega;
17. kutsub komisjoni üles hindama ELi soja- ja palmiõli impordi kliimamõju, võttes arvesse troopiliste metsade hävitamise tagajärgi, ja võtma meetmeid kliimakulude hindadele lisamiseks;
18. märgib ära lahutamatu seose kaubanduse ja transpordisektori vahel; nõuab tungivalt, et kaalutaks kõiki transpordiviise ja eriti neid, mille puhul heitmed on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt kasvanud, näiteks laevandust (arvatakse, et laevandusest pärinevad süsinikdioksiidi heitmed ületavad lennundusest pärinevaid heitmeid kaks korda ja võivad järgneva 15 kuni 20 aasta jooksul suureneدا kuni 75%); tervitab komisjoni ettepanekut lisada laevandusettevõtte heitkogustega kauplemise süsteemi ning kutsub üles nimetatud ettepanekut võimalikult kiiresti praktikasse rakendama.

MENETLUS

Pealkiri	Kaubandus ja kliimamuutused	
Menetluse number	2007/2003(INI)	
Vastutav komisjon	INTA	
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	ENVI 18.1.2007	
Tõhustatud koostöö – istungil teada andmise kuupäev		
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Jens Holm 27.2.2007	
Endine arvamuse koostaja		
Arutamine parlamendikomisjonis	5.6.2007	17.7.2007
Vastuvõtmise kuupäev	17.7.2007	
Lõpphääletuse tulemused	+: 52	–: 1
	–: 1	0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Margrete Auken, Liam Aylward, Pilar Ayuso, Irena Belohorská, Johannes Blokland, John Bowis, Frieda Brepoels, Hiltrud Breyer, Dorette Corbey, Chris Davies, Avril Doyle, Edite Estrela, Jill Evans, Anne Ferreira, Karl-Heinz Florenz, Alessandro Foglietta, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Gyula Hegyi, Jens Holm, Marie Anne Isler Béguin, Caroline Jackson, Dan Jørgensen, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Urszula Krupa, Jules Maaten, Linda McAvan, Alexandru-Ioan Moșun, Roberto Musacchio, Riitta Myller, Péter Olajos, Miroslav Ouzký, Guido Sacconi, Amalia Sartori, Karin Scheele, Carl Schlyter, Bogusław Sonik, María Sornosa Martínez, Thomas Ulmer, Marcello Vernola, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Anders Wijkman	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Antonio De Blasio, Bairbre de Brún, Christofer Fjellner, Jiří Maštálka, Lambert van Nistelrooij, Renate Sommer, Andres Tarand	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Albert Deß, Francesco Ferrari	
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)		

17.9.2007

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

kaubanduse ja kliimamuutuste kohta
(2007/2003(INI))

Arvamuse koostaja: András Gyürk

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. juhib tähelepanu sellele, et kuigi kaubandus võib aidata oluliselt kaasa majanduslikule arengule ja inimeste jõukusele, langeb samal ajal kaubavahetusel ja tooraine kaubandusel toimida võimaldava transpordisektori (peamiselt maanteetranspordi) arvele üks kolmandik ülemaailmsest kasvuhoonegaaside heitkogusest; on seisukohal, et tingimata tuleb rakendada meetmeid keskkonnasäästlikumatele transpordiliikidele (nagu raudtee- ja veetransport) üleminekuks ning kaubaveost tingitud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks;
2. tuletab meelde, et kaubanduselt halduslike tõkete kõrvaldamist ja kliimamuutusega võitlemise meetmeid saab ellu viia üksnes võimalikult laia rahvusvahelise koostöö kaudu, mis on ka mõlemas neist valdkondadest juhtrolli mängiva Euroopa Liidu põhihuvides, eriti Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks;
3. rõhutab tehnoloogilise koostöö tähtsust Euroopa ja arengumaade vahel, et viimased saaksid rakendada meetmeid süsinikdioksiidi kasvava taseme vähendamiseks; märgib, et sellise vähendamise edendamiseks on vaja sobivaid investeeringuid;
4. rõhutab, et on vaja teha jõupingutusi võtmaks arvesse kaubandusega seotud välismõjusid (nagu kahjulikud tagajärjed keskkonnale), teiste sõnadega, et muuta need hinnanaõtjaks, millest turg on võimeline aru saama, ja edendada õiglast konkurentsi, rakendades praktikas põhimõtet, et saastaja maksab (eriti maantee- ja õhuliikluse valdkonnas), ideaaljuhul nii, et heitkogustega kauplemise süsteem laieneks kogu maailmale;
5. kartes toimivate keskkonnaalaste õigusnormide puudumise tingimustes taimse kütuse

tootmise ja sellega kauplemise negatiivseid mõjusid keskkonnale ja ühiskonnale, nõuab, et kiiresti kehtestataks usaldusväärsed säästvuse tõendamise nõuded biokütuste ja nende tooraine tootmisele ning impordile ning hinnataks nende olelustersükli mõju kliimale, kaasa arvatud võimalikele muutustele maakasutuses;

6. rõhutab kliimamuutuste poolt maailma mageveevarudele avaldatavat koormust ning vajadust sõlmida vee suhtes kaubandus- ja investeerimiskokkuleppeid, et seda koormust arvesse võtta ja edendada uuenduslikke lahendusi;
7. nõuab tungivalt, et Lissaboni eesmärkide saavutamiseks annaks komisjon kaubanduse ja kliimamuutuse valdkonnas toimuvatel rahvusvahelistel läbirääkimistel oma toetuse kaubanduslike tõkete kõrvaldamisele keskkonnasõbralike tehnoloogiate ja teenuste puhul, eriti kuna tänu tõhusatele ja tehnoloogiliselt uuenduslikele Euroopa ettevõtetele peaks EL olema turuliider ülemaailmses keskkonnapaigade ja teenuste ekspordis ning kuna süsteemi Galileo ja ülemaailmset keskkonna- ja turvaseire süsteemi (GMES) võiks kasutada süsinikdioksiidi heitkoguste seireks;
8. märgib, et energiatõhususe ja muude keskkonnasõbralike tehnoloogiate siire ELis arengumaadesse mängib otsustavat rolli majandusarengu ja kasvuhooonegaaside heitkoguse üksteisest lahutamisel;
9. nõuab tungivalt, et transpordile antavate toetuste arvutamisel võetaks arvesse erinevate transpordiviiside keskkonnamõju ning et kaalutaks selliste turule vastavate kaubanduslike vahendite (nagu märgistamine ja standardid) kasutamist, mis edendavad kliimakaitset;
10. märgib lahutamatu seost kaubandus- ja transpordisektori vahel; nõuab tungivalt, et kaalutaks kõiki transpordivahendeid ja eriti selliseid, mille heitkogused on viimastel aastatel oluliselt suurenenud, nimelt laevandust, mille süsiniku heitkogus on kaks korda suurem kui lennundusel; tervitab komisjoni ettepanekut lisada laevandus ELi heitkogustega kauplemise süsteemi;
11. on seisukohal, et kuna maanteetranspordi tegelik süsiniku heitkogus ei ole teada, seda eriti toidu ja muude igapäevaste tarbekaupade puhul, tuleb pidada lubatavaks säästvat kohalikku tootmist edendavaid toetuskavasid, et tõkestada liigset toidu transporti mööda maanteed; soovib samuti kehtestada kliimamärgistuse standardid, et anda tarbijatele teavet toodete ökoloogilise jalajälje kohta;
12. rõhutab asjaolu, et vabakaubanduse põhimõtte alusel suudab heitkogustega kauplemine (saasteõiguste turg) keskkonnavalaste õigusaktide valdkonnas oluliselt suurendada saastamise ärahoidmise tõhusust;
13. märgib, et EL on juba maailmas esikohal alternatiivsete energiatehnoloogiate, nagu päikesepatareid ja tuuleturbiinid, poolest ning nõuab täielikku pühendumist rohelisele tehnoloogiale sel moel, et liikmesriigid kehtestaksid rohelisele tehnoloogiale ja energiasäästlikele seadmetele 0% imporditariifi;
14. peab vajalikuks vaadata läbi rahvusvahelised kaubanduskokkulepped, et tagada nende vastavus kliimapoliitika eesmärkidele ja kaasaaitamine nende eesmärkide saavutamisele, milleks on muu hulgas madala süsinikusaldusega tehnoloogia siirde eest tõkete

kõrvaldamine ning pärast 2012. aastat süsinikumaksude kehtestamine riikidele, kes ei ole liitunud Kyoto protokolliga või ülemaailmsete kliimakokkulepetega;

15. usub, et WTO reeglid ei tohiks takistada liikmesriike soodustamast madala energiakasutusega tehnoloogiate edasiarendamist, kuna püüdes rõhutada tehnilist neutraalsust, võivad nad nõrgendada stiimuleid taastuvenergia tehnoloogia arendamiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	13.9.2007
Lõpphääletuse tulemused	+ : 41 - : 0 :
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Šarūnas Birutis, Jan Březina, Philippe Busquin, Jorgo Chatzimarkakis, Giles Chichester, Den Dover, Nicole Fontaine, Adam Gierek, Norbert Glante, András Gyürk, Erna Hennicot-Schoepges, Ján Hudacký, Romana Jordan Cizelj, Romano Maria La Russa, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Atanas Papanizov, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Mechtild Rothe, Paul Rübig, Andres Tarand, Britta Thomsen, Radu Țîrle, Alejo Vidal-Quadras, Dominique Vlasto
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Alexander Alvaro, Ivo Belet, Danutė Budreikaitė, Joan Calabuig Rull, Neena Gill, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Edit Herczog, Vittorio Prodi, Bernhard Rapkay, Esko Seppänen, Dirk Sterckx, Vladimir Urutchev
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Sepp Kusstatscher, Thomas Mann, Hans-Peter Mayer, Luisa Fernanda Rudi Ubeda

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	9.10.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 25 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Kader Arif, Carlos Carnero González, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Glyn Ford, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Eduard Raul Hellvig, Jacky Henin, Sajjad Karim, Alain Lipietz, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Vural Öger, Georgios Papastamkos, Robert Sturdy, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Zbigniew Zaleski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Pierre Audy, Vasco Graça Moura, Eugenijus Maldeikis, Zuzana Roithová
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Cristian Silviu Buşoi, Jean Louis Cottigny